

A horizontal bar composed of three colored segments: a long purple segment, a medium green segment, and a short blue segment.

Naturvärdesinventering

Parkmark mellan Lundbybadet och Smålandsvägen,
Mjölby, för detaljplan, våren 2019

A horizontal bar composed of three colored segments: a long purple segment, a medium green segment, and a short blue segment.

OM RAPPORTEN:

Titel: Naturvärdesinventering. Parkmark mellan Lundbybadet och Smålandsvägen, Mjölby, för detaljplan, våren 2019

Version/datum: 2019-04-11

Rapporten bör citeras såhär: Andersson, H. (2019). *Naturvärdesinventering. Parkmark mellan Lundbybadet och Smålandsvägen, Mjölby, för detaljplan, våren 2019*. Calluna AB.

Foton i rapporten: © Calluna AB där inget annat anges. Fotograf Håkan Andersson om inte annat anges.

Omslag: bilden föreställer inventeringsområdet, parken mellan Smålandsvägen och Lundbybadet, från sydväst, med Smålandsvägen i bildens framkant. Foto: Håkan Andersson.

OM UPPDRAGET:

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

På uppdrag av: Mjölby kommun (Adress: Mjölby kommun, Byggnadskontoret, Stadshuset, 595 80 Mjölby)

Beställarens kontaktperson: Marika Tano, 0142-859 62, marika.tano@mjolby.se

Projektledare: Håkan Andersson (Calluna AB)

Rapportförfattare: Håkan Andersson (Calluna AB)

Inventering: NVI – Håkan Andersson

GIS och kartproduktion: Marlijn Sterenborg (Calluna AB)

Kvalitetssäkring: Marie Björklund (Calluna AB)

Intern projektkod: HAN0156

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	5
2.1	Vad är en naturvärdesinventering?	5
2.2	Bakgrund, förutsättningar och uppdragets syfte	5
3	Metod och genomförande av NVI	6
3.1	Naturvärdesinventering	6
3.2	Utförande personal och tidpunkt för arbetet	6
3.3	Informationskällor och referenslitteratur	7
3.4	GIS och fältdatafångst	8
3.5	Avsteg från standarden	8
4	Resultat	9
4.1	Allmän beskrivning av inventeringsområdet	9
4.2	Skyddad natur och övrig känd kunskap om området	10
4.3	Naturvärdesinventeringens resultat	10
5	Slutsatser	13
5.1	Diskussion	13
5.2	Rekommendationer	15
5.3	Behov av ytterligare inventeringar eller utredningar	15
6	Referenser	16
	Bilaga 1 – Metodbeskrivning NVI (SIS standard)	17
	Bilaga 2 – Naturvårdsarter	20

1 Sammanfattning

Naturmiljökonsultföretaget Calluna AB har av Mjölby kommun fått i uppdrag att göra en naturvärdesinventering (NVI) av ett ca 0,5 ha stort område som i huvudsak består av parkmark mellan Lundbybadet och Smålandsvägen i Mjölby. Inventeringen är ett underlag för vidare jobb med detaljplan av området.

Inventeringen har utförts enligt SIS standard SS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning". Inventeringen har utförts på fältnivå med detaljeringsgrad *medel*, med tillägget *värdeelement*.

Medverkande konsulter var Marlijn Sterenborg (analys av GIS-underlag och artutdrag) och Håkan Andersson (fältinventering och naturvärdesbedömning). Inventeringen utfördes 8 mars 2019.

Inventeringsområdet, till stora delar en gammal tomt som nu saknar bebyggelse, består av en höjd där berget går i dagen på ett par platser. Marken sluttar ner mot nordväst, mot Smålandsvägen, och söder mot bostadsområdet Lundby. Stora delar av inventeringsområdet består av klippta gräsmattor och uppvuxna träd, där några av träden har en ålder av ca 100 år. I den östra delen växer ganska täta snår av trädgårdsbuskar. I den norra delen växer en ridå av yngre lövträd och sly av arterna ask, alm, poppel-ask och sälg.

De naturvärden som identifierades vid inventeringen bestod av åtta värdeelement i form av naturvårdsintressanta träd av arterna lönn, hästkastanj, alm, ask och poppel. Tre av dessa - en alm, en hästkastanj och en lönn - bedömdes ha höga naturvärden (klass 2) som främst grundade sig på att träden är grova (mellan 7 och 10 dm i stamdiameter), har en ålder på ca 100 år samt att de börjar få värdefulla strukturer (grov bark, savflöden, möjligen också stamhåligheter). Övriga fem träd har lägre naturvärden men har ändå bedömts ha värden (påtagligt naturvärde, klass 3, eller visst naturvärde, klass 4).

Två rödlistade arter noterades: alm och ask. Ytterligare en naturvårdsart fanns inrapporterad på Artportalen: stenkärr.

Klassningen av träden är ett stöd för det fortsatta arbetet. Ju högre värde trädet har desto mer angeläget är det att låta det få vara kvar.

Parken har ett värde ur flera aspekter, förutom de biologiska. Den är estetiskt tilltalande, den bidrar på olika sätt till ett gynnsamt mikroklimat i staden (beskuggning, trädens transpiration), den tar hand om vatten (tydligast är denna effekt vid skyfall), vegetationen har förmåga att binda partiklar och på så sätt bidra till bättre luft, och slutligen bidrar träd och andra vegetationsytor till att få ner bullernivåer. Dessutom har parkmiljöer generellt sett ett värde för friluftsliv, lärande och välbefinnande.

Vid en eventuell expoatering bör i första hand de mest värdefulla träden sparas.

Ett par av trädslagen, lönn och hästkastanj, har blommor som är viktiga näringskällor för olika insekter. Om sådana träd tas bort kan det vara värdefullt att ersätta dessa med motsvarande trädslag på annan plats.

Om träd tas ner är veden en resurs som kan sparas i faunadepåer på andra platser i staden.

Calluna ser inte några ytterligare behov av inventeringar och utredningar.

2 Inledning

2.1 Vad är en naturvärdesinventering?

Syftet med en naturvärdesinventering (förkortas NVI) är att beskriva och värdera naturmiljöer av betydelse för biologisk mångfald inom ett avgränsat område. Bedömningen av naturvärdet görs utifrån de två bedömningsgrunderna biotop (typ av naturmiljö) och arter. En NVI resulterar i avgränsningar av områden, naturvärdesklassningar, objektbeskrivningar, en artlista med naturvårdsarter och en övergripande rapport.

En NVI kan utgöra en grund inför inventeringar av andra miljöaspekter än naturmiljö (t.ex. friluftsliv, kulturmiljö, geologi, landskapsbild och ekosystemtjänster), konsekvensbedömning med mera, men bedömningar av sådana värden ingår inte i NVI-resultatet.

Naturvärdesinventeringen omfattar inte heller analys av risk för att förbud enligt artskyddsförordningen kan föreligga. En sådan analys görs inom en artskyddsutredning. En NVI är dock ett användbart underlag till sådana bedömningar.

2.2 Bakgrund, förutsättningar och uppdragets syfte

Naturmiljökonsultföretaget Calluna AB har av Mjölby kommun fått i uppdrag att göra en naturvärdesinventering (NVI) av ett mindre området som i huvudsak består av parkmark mellan Lundbybadet och Smålandsvägen i Mjölby. Inventeringen är ett underlag för vidare jobb med detaljplan av området.

Byggnadskontoret

Mjölby kommun

Figur 1. Kartan visar inventeringsområdets avgränsning, och hur det ligger i förhållande till Smålandsvägen i väster och Lundbybadet i öster.

3 Metod och genomförande av NVI

3.1 Naturvärdesinventering

Inventeringen har utförts enligt SIS standard SS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning". Metoden finns beskriven i sin helhet i standarden (kan köpas av SIS förlag) och en kortfattad metodbeskrivning finns i bilaga 1. Calluna AB är sedan december 2017 ackrediterade av SWEDAC för NVI i stränder och terrestra naturtyper och är det första företaget som ackrediterats för inventeringar enligt denna standard. Ackrediteringen innebär att Calluna kontrolleras årligen och får visa att vi har kompetent personal, rutiner, metoder och verktyg för att utföra NVI enligt standarden med god kvalitet.

I detta uppdrag har inventeringen utförts på fältnivå med detaljeringsgrad *medel*. Inventeringen har utförts med de tillägg enligt standarden som redovisas i tabell 1 nedan.

Inventeringsområdet har avgränsats av beställaren till ett område som omfattar 0,5 ha (se figur 1).

Förstudien omfattade genomgång av befintliga naturvärden och artfynd på Artportalen.

Benämningar av arter följer Dyntaxa (Dyntaxa, 2016) så långt det är möjligt. Dyntaxa är en taxonomisk databas som anger den korrekta benämningen på alla svenska djur och växter. De naturvårdsarter som har använts vid naturvärdesbedömningarna redovisas och motiveras i bilaga 3, tabell 4). Egna naturvårdsarter utgörs av arter som inte är rödlistade, fridlysta, fungerar som signal- eller indikatorarter, men som ändå visar på att miljön har kvaliteter.

Tabell 1. De definierade tillägg som har markerats med X är de som har beställts och utförts i detta uppdrag. Metod och genomförande för beställda tillägg beskrivs separat.

Best.	Möjliga tillägg till NVI	Best.	Möjliga tillägg till NVI
☒	Naturvärdesklass 4	☐	Kartering av Natura 2000-naturtyp
☐	Generellt biotopskydd	☐	Detaljerad redovisning av artförekomst
☒	Värdeelement	☐	Fördjupad artinventering

Tillägg: Naturvärdesklass 4

Uppdraget omfattar hela inventeringsområdet och genomfördes i samband med naturvärdesinventeringen.

Tillägg: Värdeelement

Uppdraget omfattar hela inventeringsområdet och genomfördes i samband med naturvärdesinventeringen.

3.2 Utförande personal och tidpunkt för arbetet

Arbete med analys av GIS-underlag och artutdrag utfördes av biolog Marlijn Sterenberg från Calluna AB. Fälthinventering och naturvärdesbedömning utfördes av biolog Håkan Andersson från Calluna AB.

Inventeringen utfördes 8 mars 2019. Inventering enligt tilläggen naturvärdesklass 4 och värdeelement och utfördes samtidigt som övriga inventeringar.

3.3 Informationskällor och referenslitteratur

Vid naturvärdesinventeringen har ett stort antal informationskällor genomförts efter information om tidigare kända naturvärden i området eller områden som är skyddade enligt 7 kap miljöbalken. De källor som anges i tabell 2 innehåller information som har använts som underlag vid bedömningar och avgränsningar. Många källor gav inga uppgifter om kända naturvärden i inventeringsområdet, t.ex. skogliga naturvärden (Skogsstyrelsen) eller värden knutna till ängs- och betesmarker (Jordbruksverket). Dessa redovisas därför inte i tabell 2 nedan.

Calluna har begärt och erhållit utdrag av skyddsklassade observationer¹ från ArtDatabanken. Information om artfynd och produktion av kartor med fynduppgifter följer ArtDatabankens regler för sekretess och rumslig diffusering.

Som stöd vid naturvärdesbedömning har SIS-standarderna använts, samt den referenslitteratur som hänvisas till i rapportens text och i avsnittet Referenser.

Såvitt Calluna vet har inga utförliga artinventeringar eller naturvärdesinventeringar gjorts tidigare inom inventeringsområdet.

Tabell 2. Informationskällor med relevans som kunskapsunderlag för NVI som eftersökts i NVI:n.

Beskrivning	Källa	Utfall av informationssök
Naturvårdsarter² – utdrag från databaserna Artportalen och Analysportalen, med artförekomster av naturvårdsarter som har rapporterats in till systemet	ArtDatabanken	Utdrag gjordes den 1 mars 2019 och sökningen begränsades till tidsperioden 1900-2018. Utsökningsområdet omfattade inventeringsområdet samt ytterligare 200 m utanför denna gräns. En art påträffades.
Skyddsklassade observationer – skyddsklassningen berör främst vissa rovfåglar, orkidéer och fynd som rapportören önskar ska vara dolda och utdrag inhämtas direkt från ArtDatabanken	ArtDatabanken	Utdrag gjordes den 11 november 2018 och sökningen begränsades till tidsperioden 1900-2018. Utsökningsområdet omfattade inventeringsområdet samt ytterligare 200 m utanför denna gräns. Inga skyddsklassade arter påträffades.

¹ Skyddsklassade observationer innebär att fynduppgifter för specifika arter döljs eller diffuseras i varierande grad antingen för att skydda dem mot olika hot, eller för att uppgiftslämnaren begärt att observationen ska döljas. Fynduppgifter för skyddsklassade observationer visas inte öppet för allmänheten.

² Naturvårdsart är ett begrepp inom NVI-standarderna. Med naturvårdsart avses bl.a. fridlysta arter, rödlistade arter, skogliga signalarter, indikatorarter för ängs- och betesmark samt typiska arter för respektive Natura 2000-naturtyp. Calluna har också möjlighet att identifiera egna naturvårdsarter och motiveringen för detta anges i bilaga 3, Naturvårdsarter.

3.4 GIS och fältdatafångst

Fältdatafångsten har gjorts i ESRI:s fältapplikation Collector på en läsplatta.

Lägesnoggrannheten för denna enhet är vanligen 5-10 m eller bättre, förutom i tät skog eller nära höga byggnader då noggrannheten kan vara något lägre.

Den geodatabas som Calluna använder i Collector har de attribut som specificeras i SIS standard 199000.

GIS-skikt med naturvärdesobjekt, biotopskyddsobjekt och värdeelement från inventeringen har upprättats. Till GIS-skikten finns även tillhörande metadatablad med bland annat beskrivningar av attributdata. Dessa har levererats till beställaren.

3.5 Avsteg från standarden

Fältbesöket gjordes 8 mars 2019, d.v.s. utanför det tidsfönster mellan 1 april och 30 november då fältbesök för naturvärdesinventeringar ska genomföras, enligt standard. Vår bedömning är att naturvärdesklassningen inte hade fått ett annat resultat om inventeringen genomförts efter 1 april.

4 Resultat

4.1 Allmän beskrivning av inventeringsområdet

Den nordöstra delen av inventeringsområdet består av en höjd där berget går i dagen på ett par platser. Från höjden sluttar marken ner mot nordväst, mot Smålandsvägen, och i söder mot bostadsområdet Lundby. Stora delar av inventeringsområdet består av klippta gräsmattor och uppvuxna träd, där några av träden har en ålder av ca 100 år. I den östra delen växer ganska täta snår av trädgårdsbuskar, som syrén och plommon. I den norra delen växer en ridå av yngre lövträd och sly av arterna ask, alm, poppel-ask och sälg. I den södra delen korsar en mindre grusväg inventeringsområdet.

Figur 2. Norra delen av inventeringsområdet, från Smålandsvägen. De främre träden på bilden är från vänster till höger träd nr 1, 2, 3 och 4. I bakgrunde skymtar träden nr 7 och 8.

Gräsmattan är ganska fattig på örter. I anslutning till där berget går i dagen, och där markförhållandena är lite magrare, finns ett litet inslag av örter, t.ex. gråfibbla, maskros-art, nagelört, sparvnäva och svartkämpar. I lite skuggigare lägen tillkommer dvärgvårlök och parksmultron.

I princip hela området har tydliga spår av tidigare bebyggelse, t.ex. planterade vårdträd i form av hästkastanj och andra lövträd samt syrén och andra trädgårdsbuskar. På äldre kartor kan man ända fram till 1970-talet se en bebyggd tomt.

4.2 Skyddad natur och övrig känd kunskap om området

Inom inventeringsområdet finns ingen skyddad natur enligt 7 kap miljöbalken.

Närmaste nyckelbiotop finns i anslutning till Kvarnparken ca 200 m mot nordost, ett område med gamla träd av flera olika arter.

Det riksintressanta vattendraget Svartån ligger ca 200 m öster om inventeringsområdet.

4.3 Naturvärdesinventeringens resultat

Vid inventeringen avgränsades inga objekt som klassades som naturvärdesobjekt.

Miljöerna i inventeringsområdet är s.k. övrigt område, vilket innefattar områden med lågt naturvärde men kan även omfatta områden som har positiv betydelse för biologisk mångfald men är mindre än minsta karteringsenhet inom ramen för inventeringens beställda detaljeringsgrad.

Tre olika naturvårdsarter har hittats i inventeringsområdet.

Vid inventeringen identifierades inga objekt med generellt biotopskydd.

Vid inventeringen noterades åtta värdeelement i form av naturvårdsintressanta träd.

4.3.1. Naturvärdesobjekt

Inga naturvärdesobjekt noterades.

Karaktären hos de områden som bedömts ha lågt naturvärde kan beskrivas som gräsmattor och snår av prydnadsbuskar.

Figur 3. Inventeringsområdet med värdeelement i form av naturvårdsintressanta träd. Träden är klassade i en fyrgradig skala där klass 1 är de värdefullaste (träd av denna klass saknades dock i denna inventering).

4.3.2. Arter

Naturvårdsarter

Vid Callunas inventering noterades två relevanta naturvårdsarter och i utsök från ArtDatabankens databaser återfinns ytterligare en relevant naturvårdsart.

Naturvårdsarterna i området bestod av trädslagen ask och skogsalm. Sedan tidigare finns en notering av fågelarten stenknäck (Artportalen).

Naturvårdsarter redovisas mer utförligt i en artlista i bilaga 2 och där finns även motiveringar till varför de utpekas som naturvårdsarter samt i de flesta fall en kortfattad beskrivning av varje arts ekologi.

Skyddade arter

Inom området har det inte hittats arter som är upptagna som skyddsvärda på ett sådant sätt att vissa verksamheter inom området kan vara förbjudna enligt 8 kapitlet, 1 § i miljöbalken.

Följande rödlistade arter noterades (ArtDatabanken 2015): alm (CR), ask (EN).

4.3.3. Värdeelement

I inventeringsområdet registrerades åtta värdeelement, det vill säga element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde (se karta i figur 3). Värdeelementen utgörs av äldre eller på annat sätt värdefulla träd.

Träd, nr	Trädslag	Kommentarer
1	Poppel-art	Stamdiameter ca 3 dm, ganska grov bark, trots att trädet inte är så gammalt. Ålder ca 50 år. Träd med visst naturvärde (4).
2	Alm	Stamdiameter ca 7 dm, öron på stammen kan indikera att trädet delvis är ihåligt. Större savflöde på stammen värdefullt för många olika småkryp. Trädet uppvisar inga tydliga spår av almsjuka (t.ex. avdöende i kronan). Trädålder ca 100 år. Träd med högt naturvärde (2).
3	Hästkastanj	Stamdiameter ca 6 dm. Blommande träd värdefullt för pollinerande insekter, kanske främst humlor. Trädålder ca 80 år. Träd med påtagligt naturvärde (3).
4	Hästkastanj	Stamdiameter ca 10 dm. Blommande träd värdefullt för pollinerande insekter, kanske främst humlor. Trädålder ca 100 år. Träd med högt naturvärde (2).
5	Lönn	Stamdiameter ca 5 dm. Tendens till öron kan indikera att trädet delvis är ihåligt. Blommande träd värdefullt för pollinerande insekter av flera olika typer (bin, humlor, fjärilar,flugor, skalbaggar). Trädålder ca 80 år. Träd med påtagligt naturvärde (3).
6	Lönn	Stamdiameter ca 4 dm. Blommande träd värdefullt för pollinerande insekter av flera olika typer (bin, humlor, fjärilar,flugor, skalbaggar). Trädålder ca 50 år. Träd med visst naturvärde (4).
7	Lönn	Stamdiameter ca 9 dm. Stort, spärrgrening träd. Öron på stammen kan indikera att trädet delvis är ihåligt. Blommande träd värdefullt för pollinerande insekter av flera olika typer (bin, humlor, fjärilar,flugor, skalbaggar). Trädålder ca 100 år. Träd med högt naturvärde (2).
8	Ask (hängask)	Stamdiameter 6 dm. Trädgårdsvariant av ask. Mindre vedblottor. Träd med påtagligt naturvärde (3).

5 Slutsatser

5.1 Diskussion

Vi har valt att redovisa resultatet i denna inventering som värdeelement bestående av enskilt stående träd. Ett alternativ hade möjligen varit att rita in den trädbärande delen av parken som ett naturvårdsobjekt men då hade det ändå bara varit själva träden som bär naturvärdet i objektet.

På kartan, figur 3, redovisas en gradering av träden, från träd med högt naturvärde (klass 2) till träd med ett visst naturvärde (klass 4). Träd med högsta naturvärde (klass 1) saknas i området. Sådana träd skulle ha varit träd med mulmfyllda håligheter eller förekomster av rödlistade arter.

Figur 4. Ett av de mer värdefulla träden är denna alm, träd nr 2. Stammen har ett savflöde vilket är en värdefull resurs för många insekter. På bilden kan man också se ett "öra", en åsbildning där trädet genom tillväxt av ved skapar större stabilitet i stammen. Bildningar av öron kan vara ett tecken på att det finns en håligheter i stammen.

De värdefullaste träden är en alm (träd nr 2 på kartan), en hästkastanj (träd nr 4) samt en lönn (träd nr 7). Dessa träd är alla grova, mellan 7 och 10 dm i stamdiameter, och har en ålder på uppskattningsvis ca 100 år. Flera av träden har biologiskt värdefulla strukturer i form av savflöden, vedblottor och döda grenstumpar. Flera av träden har s.k. öron som är trädens sätt att genom tillväxt av ved och bark ge mer stadga åt träden. Det kan vara ett sätt att "hålla ihop" träd som har grova grenar som sticker ut åt sidorna, men det kan också indikera att stammen i anslutning till öronen är ihålig. Håligheterna är värdefulla för många olika typer av organismer, främst småkryp, men om det finns små ingångar till håligheterna kan de utgöra viktiga

uppehållsplatser för fladdermöss. Några ingångar till håligheterna sågs dock inte till vid fältbesöket.

Träd med visst naturvärde (klass 4) utgörs vid denna inventering av uppväxta träd utan några särskilda strukturer. Träden i denna inventering är ca 50 år gamla. Träd med påtagligt värde (klass 3) är lite äldre men utan biologiskt värdefulla strukturer.

Om en exploatering blir aktuell i området är graderingen av trädens värde ett sätt att bedöma vilka träd som i bör sparas - ju högre klassning desto mer angeläget att trädet får stå kvar. Viktigt att förstå att ett hundraårigt träd tar 100 år att ersätta.

Figur 5. En parkbänk indikerar att parkmiljön är tänkt som en plats för samvaro, vila eller lärande.

Träden är planterade och är rester av en tomt eller trädgård som fanns kvar till 1970-talet. Ur den aspekten har träden också ett visst kulturellt värde som en del av en gårds- eller trädgårdsmiljö. Området är ett s.k. biologiskt kulturarv som berättar om områdets historia.

Parken har ett värde ur flera aspekter, förutom de biologiska. Parken är vacker, med fullt uppvuxna träd och klippta gräsmattor. På grund av de kuperade markförhållandena ser man från Smålandsvägen och österut bara parken vilket ger ett intryck av att parken är större än vad den egentligen är. För många närboenden är parken den närmaste offentliga grönytan, en plats för rekreation, lärande och samvaro. En bänk indikerar att parken är tänkt att användas av de närboende.

Träden bidrar till ett sunt mikroklimat i de närmaste omgivningarna. Trädens kronor erbjuder skugga under varma, soliga dagar. Även trädens transpiration (koldioxid in, syre ut) bidrar till ett svalare stadsklimat. Denna effekt kan ses även en bit utanför parken. Träden och den andra vegetationen tar, till skillnad från hårdgjorda ytor, upp stora mängder vatten, vilket är särskilt

viktigt under perioder med mycket nederbörd. Träden, men också övrig vegetation, bidrar också med bullerdämpning samt upptag av partiklar och därmed också absorbering av luftföroreningar.

Ovanstående kan sammanfattas i begreppet ekosystemtjänster, de funktioner hos ekosystem som gynnar oss människor, och på så sätt upprätthåller och förbättrar för människors välmående och livsvillkor. Denna naturvärdesinventering är dock bara en bedömning av naturvärdena och tar inte hänsyn till ekosystemtjänster, kulturella värden eller värden för lärande eller friluftsliv. Det är dock viktigt att beslutande myndigheter tar hänsyn även till sådana värden i den fortsatta processen.

Naturvärdesinventeringen utgör ett stöd för bedömningen enligt miljöbalken 3 kap 3§. Genom att ta hänsyn till områden med positiv betydelse för biologisk mångfald, bidrar man till att uppfylla miljöbalkens krav, Sveriges internationella åtaganden, samt de av riksdagen antagna miljömålen.

5.2 Rekommendationer

Parken har, förutom naturvärden kopplade till träden, också kulturvärden och värden för friluftsliv och lärande. En studie i parkens roll för medborgarna är ett värdefullt beslutsunderlag.

Vid en eventuell expoatering bör i första hand de mest värdefulla träden sparas.

Ett par av trädslagen, lönn och hästkastanj, har blommor som är viktiga näringskällor för olika insekter. Om sådana träd tas bort kan det vara värdefullt att ersätta dessa med motsvarande trädslag på annan plats.

Om träd tas ner är veden en resurs som kan sparas i faunadepåer på andra platser i staden.

5.3 Behov av ytterligare inventeringar eller utredningar

Calluna ser inte några ytterligare behov av inventeringar och utredningar.

6 Referenser

- ArtDatabanken. (2015). Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Dyntaxa (2016). *Svensk taxonomisk databas*. [online] Tillgänglig: <www.dyntaxa.se>.
- Naturvårdsverket (2009). *Handbok för artskyddsförordningen del 1 – fridlysning och dispenser*. Handbok 2009:2, utgåva 1
- Nitare, J. (2010). *Signalarter*. Skogsstyrelsens förlag.
- SIS (2014). SS 199000:2014, Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Utvecklad av SIS-kommitté Naturvärdesinventering.
- SLU ArtDatabanken (2018). *Nationell skyddsklassning av arter*. [online] Skrivelse daterad 29 maj 2018. Tillgänglig: <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter/>

Bilaga 1 – Metodbeskrivning NVI (SIS standard)

Denna bilaga innehåller en kort sammanfattande metodbeskrivning för SIS standard SS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning"³.

Det huvudsakliga syftet med en NVI är att beskriva och värdera naturområden av betydelse för biologisk mångfald i ett avgränsat område. NVI resulterar i avgränsning av områden, naturvärdesklassning, objektbeskrivningar, artlista med naturvårdsarter samt en övergripande rapport. Naturvärdesbedömning görs utifrån bedömningsgrunderna biotop och arter.

Bedömningsgrund biotop

Bedömningsgrunden omfattar två aspekter: biotopkvalitet och sällsynthet/hot. En helhetsbedömning av biotopvärdet görs utifrån bedömningar av båda aspekterna. Biotopvärdet bedöms på en fyrgradig skala (obetydligt, visst, påtagligt och högt).

Biotopkvalitet är olika faktorer som formar biotopen, t.ex. grad av naturlighet (påverkan), ekologiska processer, strukturer, element, naturgivna förutsättningar etc.

Sällsynta biotoper avser biotoper som är mindre vanliga inom ett visst geografiskt område.

Bedömningsgrund arter

Bedömningsgrunden omfattar två aspekter: naturvårdsarter och artrikedom. Artvärdet bedöms på en fyrgradig skala (obetydligt, visst, påtagligt och högt).

Naturvårdsarter indikerar att ett område har naturvärde, att området har förutsättningar att vara artrikt eller att naturvårdsarten i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för bl.a. skyddade arter enligt artskyddsförordningen, rödlistade arter, typiska arter (Natura 2000) och signalarter (ex. framtagna artlistor från Skogsstyrelsen och Jordbruksverket). Bedömningen för naturvårdsarter ska grunda sig på faktiska fynd av arter från inventeringen, Artportalen eller annat kunskapsunderlag och värdet bedöms utifrån både antalet olika naturvårdsarter, arternas livskraft och hur goda indikatorer de är för naturvärde.

Artrikedom ska bedömas utifrån artantal eller artdiversitet och är en viktig bedömningsgrund framförallt i naturtyper där kunskapen om naturvårdsarter är bristfällig.

Naturvärdesklasser

En samlad bedömning av det inventerade objektets naturvärdesklass görs utifrån utfallet för bedömningsgrunderna biotop och arter. I standarden finns en matris som ger inventeraren vägledning till vilken klass som ska sättas utifrån områdets biotopvärde och artvärde. Om inventeraren inte kan ge ett säkert resultat för naturvärdesklass ska det anges att bedömningen är preliminär.

Objekt med naturvärdesklass utgör naturvärdesobjekt. I standarden finns följande naturvärdesklasser:

- **högsta naturvärde** naturvärdesklass 1 – störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- **högt naturvärde** naturvärdesklass 2 – stor positiv betydelse för biologisk mångfald

³ Standarden i sin helhet kan köpas från SIS förlag.

- **påtagligt naturvärde** naturvärdesklass 3 – påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
- **visst naturvärde** naturvärdesklass 4 – viss positiv betydelse för biologisk mångfald (*Naturvärdesklass 4 är ett tillägg och ingår inte i beställning enligt grundutförande*)

Landskapsobjekt kompletterar naturvärdesobjekt och innebär att naturvärde av landskapsekologisk karaktär ska redovisas som geografiska områden. Dessa kan avgränsas när landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse.

Lågt naturvärde är de områden som inte uppfyller kriteriet för att utgöra naturvärdesobjekt och dessa märks inte ut på kartor. Områdenas karaktär ska dock beskrivas i rapporten tillsammans med den allmänna beskrivningen av hela inventeringsområdets natur.

Övrigt område kallas den yta som ingår i inventeringsområdet men som inte avgränsas som naturvärdesobjekt. Området kan då antingen utgöras av lågt naturvärde (se ovan) eller av naturvärde men att objektet är mindre än den minsta karteringsenheten i beställd detaljeringsgrad (se nedan).

Nivå och detaljeringsgrad

En NVI kan beställas och utföras på olika nivåer och med olika detaljeringsgrad. Det finns dels förstudienivå (där fältinventering inte ingår) och dels fältnivå (där både förstudiearbete och fältinventering ingår).

Vid NVI på förstudienivå identifieras naturvärdesobjekt utifrån studier av kartor och flygbilder samt tillgängligt kunskapsunderlag. Vid denna nivå är det tillåtet att låta bli att klassa områdena till naturvärdesklass, det räcker att ange "potentiellt naturvärde". Naturvärdesbedömning på förstudienivå har alltid statusen preliminär bedömning.

Vid NVI på fältnivå identifieras områden med naturvärdesklass 1, 2 och 3 och kan göras med olika detaljeringsgrad (se tabell 3 nedan). Identifiering av naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 4 är ett tillägg (se nedan) och ingår inte i ordinarie NVI på fältnivå.

Tabell 3. Storlek på naturvärdesobjekt som ska kunna identifieras för NVI fältnivå med olika detaljeringsgrader.

Detaljeringsgrad	Storlek på naturvärdesobjekt
Fält – översikt	En yta av >1 ha alternativt ett linjeformat objekt med en längd på >100 meter och en bredd på >2 meter.
Fält – medel	En yta av >0,1 ha alternativt ett linjeformat objekt med en längd på >50 meter och en bredd på >0,5 meter.
Fält – detalj	En yta av >10 m ² alternativt ett linjeformat objekt med en längd på >10 meter och en bredd på >0,5 meter.

Tillägg

NVI på förstudienivå och NVI på fältnivå kan kompletteras med ett eller flera av nedanstående tillägg. Dessa tillägg kan avse hela eller delar av inventeringsområdet.

Naturvärdesklass 4

Tillägget *Naturvärdesklass 4* innebär att även naturvärdesobjekt av denna klass avgränsas. Tillägget kan göras på både förstudie- och fältnivå.

Generellt biotopskydd

Tillägget *Generellt biotopskydd* innebär att alla områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken 7 kap 11§ och förordningen om områdesskydd ska identifieras och kartläggas, oavsett storlek.

Värdeelement

Tillägget *Värdeelement* innebär att element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde ska eftersökas, kartläggas och redovisas. Detta för att det ska vara möjligt att kunna se var värdeelementen i området förekommer, oavsett om de ligger inom ett naturvärdesobjekt eller inte. Tillägget ska göras i fält.

Kartering av Natura 2000-naturtyp

Tillägget *Kartering av Natura 2000-naturtyp* innebär att eventuella Natura 2000-naturtyper inom inventeringsområdet ska identifieras och avgränsas, samt att dess status ska bedömas. Detta görs enligt Naturvårdsverkets manualer för inventering av olika Natura 2000-naturtyper. Tillägget ska göras i fält.

Detaljerad redovisning av artförekomst

Tillägget *Detaljerad redovisning av artförekomst* innebär att förekomster av naturvårdsarter ska redovisas på karta eller med koordinater med en noggrannhet på 10–25 meter (beroende på satellitmottagning). Tillägget innebär inte att arterna eftersöks noggrannare, men att varje påträffad förekomst redovisas med större noggrannhet. Tillägget ska göras i fält.

Fördjupad artinventering

Tillägget *Fördjupad artinventering* innebär att specifika arter eller artgrupper inventeras. Metodik och tidpunkt anpassas efter de arter/artgrupper som eftersöks samt efter syftet med naturvärdesinventeringen. Inventeringen ska utföras under den säsong då arten/artgruppen är möjlig att identifiera och lämplig att inventera. Tillägget ska göras i fält.

Genomförande

Standarden beskriver hur en NVI ska genomföras med avseende på förarbete, utförande samt vad en rapport och redovisning måste innehålla. Där finns även anvisningar för hur ett naturvärdesobjekt ska avgränsas, det vill säga vad som får ingå i samma naturvärdesobjekt.

I standarden finns definitioner och beskrivningar av naturtypsindelning. I den tekniska rapporten finns även en vägledning vid naturvärdesbedömning för varje naturtyp.

Fynd av naturvårdsarter ska registreras i Artportalen eller motsvarande nationell databas för artobservationer i samband med redovisningen.

Bilaga 2 – Naturvårdsarter

Samtliga naturvårdsarter som hittats i inventeringsområdet redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 4. De identifierade naturvårdsarterna i inventeringsområdet med information om deras sällsynthet, signalvärde och ekologi. Förklaringar till alla förkortningar i rubrikerna:

RL 15 = rödlistan från år 2015

RL 10 = rödlistan från år 2010

Tu = Tuva (ängs- och betesmarksinv.)

Si = signalarter Skogsstyrelsen

N2 = typiska arter Natura 2000

AD = Arter listade i bilaga 2, 4, 5 i EU:s art- och Habitatdirektiv

FD = Fågelarter listade i bilaga 1-3 i EU:s fågeldirektiv

ASF= Skyddad art enligt Artskyddsförordningen.

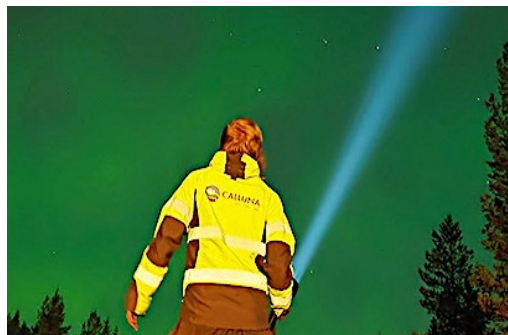
50% = Negativ trend för fåglar, 50 % minskning 1975-2005.

PFS = Prioriterade fågelarter Skogsvårdslagen

Ca = Callunas naturvårdsart

K = källa (C=Callunas fynd, A=Artportalen, Ö=övriga fynd).

Art	RL 15	RL 10	Tu	Si	N2	AD	FD	ASF	50%	PFS	Ca	Information	K
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>											X	Enligt Artportalen noterad i området sedan tidigare (2011). Lövskogsart som till stor del livnär sig på frön av stenfrukter, och som därför gynnas av tillgång på sådana träd. Arten är relativt vanlig i lövskogsområden i södra Sverige.	A
Alm <i>Ulmus glabra</i>	CR	VU										Träd nr 2 Akut hotad art där hotet i huvudsak utgörs av svampsjukdomen almsjuka. Träd som inte uppvisar några tecken på almsjuka kan vara mycket värdefulla.	C
Ask <i>Fraxinus excelsior</i>	EN	VU										Träd nr 8 Starkt hotad art där hotet i huvudsak utgörs av svampsjukdomen askskottsjuka. Träd som inte uppvisar några tecken på askskottsjuka kan vara mycket värdefulla.	C

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75

Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping